

Lapszemle

2009. 37. hét

Kódexszel nem lehet bankot regulálni

Már tíz éve létezik banki etikai kódex, ám úgy tűnik, hogy a pénzügyintézetek nem vették komolyan. Közben az idő telik, és egyre több adós merül el a létbizonytalanságban. Bajnai Gordon miniszterelnök júliusban a magyarországi bankok vezetőivel folytatott tárgyalások után jelentette be, hogy a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, a bankszövetség és a kormány a Gazdasági Versenyhivatal bevonásával magatartási kódexet dolgoz ki a bankok számára, amely többek között tartalmazza a szerződés módosítások feltételeit, a bankok tájékoztatási feladatait és tisztázza, hogyan kell eljárni akkor, ha az ügyfél nem fizet. Ugyanakkor felmerül a kérdés, hogy miért egy újabb kódexszel javítana a kormány a helyzeten, amikor törvényi eszközökkel is megtehetné ugyanezt. Az eredeti menetrend szerint már szeptember elejére össze kellett volna állnia a kódexnek, de a piaci szereplők és a felügyeleti szervek elképzelései közötti különbségeket elnézve még az is kétséges, hogy a hónap során sikerül eljutni a pizkozatoktól a tisztázatig - írja a távirati iroda. Felcsuti Péter, a bankszövetség elnöke szerint a bankok és a felügyelet elképzelései 70-80 százalékban megegyeznek, ám arról nem tudni, hogy melyek lehetnek azok a kérdések, amelyekben nem sikerült még kompromisszumot találni. Felcsuti durva leegyszerűsítésnek tartja azokat a véleményeket, amelyek a jelenlegi magyar válságot a kereskedelmi bankok tevékenységére, elsősorban pedig a devizaalapú hitelezés magas arányára vezetik vissza. Mai sajtóinformációk szerint elkészült az etikai kódex első verziója, amelyet át is adtak a PSZÁF-nak. (szeptember 5. Magyar Nemzet 12.o., Éles viták a pénzügyi etikai kódexről Népszava 1+5.o., szeptember 7. Kész a kódex bankok által írt verziója Világgazdaság 7.o., Alázat nélkül nincs jó bankár Népszabadság 1+17+20.o.)

Nem létező gyógyhatás

Félmillió forintos bírságot vetett ki a Sonnenlicht Kft.-re a Gazdasági Versenyhivatal, amiért gyógyhatást tulajdonított az általa forgalmazott termékeknek, pedig ezt senki sem igazolta. (Magyar Hírlap 9.o.)

Bizonytalan a fogyasztóvédelmi ombudsman sorsa

Egyelőre nem tudni, lesz-e és ha igen, mikortól fogyasztóvédelmi ombudsman. E poszt létrehozásáról a júliusi pénzügyi csúcstalálkozón született megállapodás a kormány, a bankszektor és a pénzügyi hatóságok között. A hatóság ugyan szeptember elsejétől már az eddigieknél szélesebb fogyasztóvédelmi jogkört kapott, de elképzelhető, hogy az ombudsman jelölése megreked az ötlet szintjén. - A fogyasztóvédelmi ombudsman intézménye valószínűleg nem jelentene megoldást, hiszen aligha kaphat olyan jogköröket, amelyeket elvárnának tőle. A magyarországi ombudsmanoknak beavatkozási jogköre egyáltalán nincs, azaz az új sem szólhat majd bele szerződéses viszonyokba, azokról nem mondhatja ki, hogy érvénytelenek - foglalta össze Dietz Gusztávné, az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület elnöke. Ilyen jogkörrel nálunk csak a bíróságok és a békéltető testületek bírnak. (Népszava 4.o.)

Per a SkyEurope ellen

Pert indított a csődbe jutott, szlovákiai diszkont légitársaság, a SkyEurope ellen az osztrák

pénzügyi felügyelet, mert szerinte eltitkolták a társaság katasztrofális pénzügyi helyzetét. A légitársaságnak már januárban nyilvánosságra kellett volna hoznia pénzügyi mérlegét, de hiteles záradékot nem tettek közzé. A csődöt elodázták, s „túl későn húzták meg a vészféket”, ezzel a beszállítókat és az ügyfeleket szükségtelenül hozták olyan helyzetbe, hogy követelésektől estek el - írta az osztrák Kurier napilap. A SkyEurope keddre virradóra jelezte, csődeljárást kezdeményezett a légitársaság pénzügyi újjászervezésére kijelölt megbízott. A lépést azzal indokolták, hogy nem sikerült áthidaló finanszírozást találni a vállalat működésének fenntartására. A SkyEurope valamennyi járatát azonnali hatállyal felfüggesztette. (szeptember 5. *Magyar Nemzet 12.o.*)

„Hiteltelen” fogyasztói kör

Egyre több cég kínál szabad felhasználású, kölcsönnek látszó vásárlási jogokat, olyanoknak is, akik BAR-listán (újabb nevén KHR-listán) vannak. Sok ügyfél csak a szerződés aláírása után jön rá, hogy nem azt kapta, amit várt. A Swiss Invest Hungary hirdetésében egymillió forintot kínált havi 8700 forinttól kezdődő törlesztéssel. A budapesti és miskolci irodával rendelkező vállalkozás nem írta oda az egymillió forint után a hitel szót, sőt a hirdetés végén apró betűs részben utalást tett arra, hogy fogyasztói csoportot szerveznek. A fogyasztói csoport sajátos, összetett előtakarékosági konstrukció, amely a részletfizetéses vásárlás elemeit kombinálja a vásárlói jog megszerzésével. A Gazdasági Versenyhivatalhoz rengeteg ehhez hasonló bejelentés érkezik. „Az adott ügyben eddig még nem érkezett hozzánk panasz” - mondta el Mihálovits András, a GVH szóvivője a Swiss Invest Hungary Kft.-vel kapcsolatban. Amikor a versenyhivatal a fogyasztók megtévesztésének gyanúja miatt vizsgálódik, elsősorban az eljárás alá vont vállalkozások reklámjainak, hirdetéseinek tartalmi és formai elemeit vizsgálja. „Tapasztalataink szerint időről időre feltűnnek a piacon fogyasztói csoportokat toborzó cégek, amelyek nem adnak olyan teljes körű tájékoztatást ügyfeleinek, minek alapján az ügyfél egyértelműen eldönthetné, hogy pontosan milyen szolgáltatást is vesz igénybe” - hangsúlyozta Mihálovits András. A szakember szerint a fogyasztónak tisztában kell lennie, hogy kivel, milyen szerződést köt. A fogyasztókat megtévesztő módon népszerűsítette tevékenységét korábban az Euro Credit Consulting Kft., amely ugyancsak fogyasztói csoportokat szervezett. A versenyhatóság háromszor folytatott eljárást az ECC Kft. ellen, összesen 36,5 millió forint bírságot rótt ki a vállalkozásra, mert a cég hirdetéseiben nem adott egyértelmű információkat a fogyasztói csoportok lényeges tulajdonságairól. (szeptember 8. *Magyar Hírlap 8.o.*)

A FEOSZ fellép az utasokért

A SkyEurope légitársasághoz, az igazságügyi, valamint a szociális és munkaügyi kormányzathoz is fordul a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége. Levelében felhívja a szlovák székhelyű vállalkozás figyelmét a tájékoztatási, jegyár-visszafizetési és kártalanítási kötelezettségek teljesítésére a hatályos 261 /2004/EK rendelet alapján. Másrészt kéri a szaktárcáktól, hogy kezdeményezzék a szabályozás áttekintését és módosítását Brüsszelben. (*Világgazdaság 2.o.*)

Szélesebb jogkör a PSZÁF-nak

Szeptembertől a PSZÁF ellátja a pénzügyi fogyasztók védelmét, és eljár a törvényekben és más jogszabályokban lefektetett ügyfélvédelmi rendelkezések megsértése esetén. A felügyelet egyes esetekben akár 2 milliárd forintos fogyasztóvédelmi bírságot is kiszabhat, illetve a jogszerű állapot helyreállításáig feltételhez kötheti vagy megtilthatja egyes termékek forgalmazását, értékesítését. (*Világgazdaság 10.o.*)

Megbírságot biztosítók

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete a CIG Közép-európai és az Uniqa Biztosítónál lefolytatott 2009. évi célvizsgálata több hiányosságot tárt fel. Utóbbi ötmillió forintra bírságolták és kötelezték, hogy biztosításközvetítőivel fennálló kapcsolataiban is a számviteli bizonylatra vonatkozó előírások szerint járjon el. A CIG-nél sokkal több volt a kifogás, a társaságra kiszabott bírság viszont kisebb, hárommillió forintra rúg. A legsúlyosabb előírás talán, hogy a társaság készítsen hároméves időtartamra terjedő pénzügyi helyreállítási tervet. (*Napi Gazdaság 7.o., Ismét lecsapott a PSZÁF Világgazdaság 10.o.*)

Két biztosítót bírságolt a PSZÁF

A Járai Zsigmondhoz is köthető CIG Közép-európai Biztosító Zrt.-t 3 millió, az Uniqa Biztosító Zrt.-t 5 millió forintra bírságolta a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) a felügyelet honlapján közzétett határozatok szerint. A CIG-nél 3 évre szóló pénzügyi helyreállítási tervet kell készíteni, és azt kilencven napon belül meg kell küldeni a PSZÁF-nek. (MTI)

(Magyar Nemzet, 2009. szeptember 9., szerda, 11. oldal)

A bankok diadalmenete - de hová?

Róna Péter címzetes egyetemi tanár

Büszkék lehetünk a hazánkban működő bankokra. Nekik sikerült, ami senki másnak. Az EU egyik leggyengébb gazdaságában megint - mint tavaly, tavalyelőtt meg azelőtt - ők könyvelték el a legmagasabb profitot 2009 első fél évében. 162 milliárd forint adózott eredményt értek el, a tavalyi egész éves, 236 milliárdos profitjuknak nem a felét, hanem több mint a kétharmadát! A tavalyi első fél év 29,7 milliárdos céltartalékával szemben idén a céltartalék 188,9 milliárd forintra rúgott. A bankok tehát 2009 első fél évében - miközben a nemzetgazdaság 120 000 munkahelyet veszített el - a tavalyinál 121 milliárd forinttal nagyobb bevételre tettek szert. Annak ellenére, hogy a hitelállomány valamelyest zsugorodott, a kamateredmény 21 milliárddal, a nem kamatjellegű bevételek - ezek között vannak az ügyfeleknek felszámolt ún. „kezelési költségek” - 99,6 milliárd forinttal nőttek. Hiába csökkentek a kamatok világszerte, hiába erősödött a forint mintegy 12 százalékkal, mindez csak a bankokon segített, a családokon, a vállalkozásokon nem. A bankok persze iparkodtak elkendőzni a busás hasznot azzal, hogy az év második felében - ahogy azt a Népszabadság augusztus 25-i számában közölte - majd „elolvad a bankok nyeresége”. Tényleg? Ez akkor következhetne be, ha az év hátralevő részében a bankok kamat- és egyéb bevételeinek csökkenése a céltartalék növekményével együtt meghaladná a 770 milliárd forintot. Tekintettel az enyhén, de azért mégis javuló pénzpiaci helyzetre, s az ország kedvezőbb nemzetközi megítélésére, a bevételek érdemi visszaesése nem tűnik megalapozott feltételezésnek. Marad magyarázatként a hitelportfóliónak az első félévinél négyszerte nagyobb romlása. Ez viszont 50 százalékos céltartalékképzés mellett a minősített hitelek megduplázódását, a jelenlegi kb. 7 százalékról az elfogadhatatlanul magas 15 százalékra való felugrását jelentené. De ha ekkora értékvesztés várható az elkövetkező hónapokban, akkor a PSZÁF (már megint) nem végzi a dolgát, az eddigi céltartalékképzés elégtelen, a magyar bankszektor féléves jelentése pedig nem felel meg a már ismert valóságnak. A kilátások ilyen mértékű romlása részletes magyarázatra szorul, amellyel sem a bankok, sem a PSZÁF nem szolgáltak. Pedig most, hogy a bankokba és az őket felügyelő hatóságba vetett bizalom alaposan megrendült, fokozott szükség lenne a tisztánlátásra. A találgatások már el is kezdődtek. A Standard & Poor hitelminősítő múlt heti jelentésében még azt is elképzelhetőnek tartja, hogy a magyar bankok hitelportfóliójának 25 százaléka leminősítésre szorul. Két magyarázat lehetséges, de egyik sem elfogadható. Az első: a bankok halogatják hitelportfóliójuk siralmas állapotának beismerését, mert annak felfedése komolyan rontaná tőkeellátottsági mutatójukat. A

külföldi anyabankok több esetben nem tudják a rossz hitelekkel fakadó veszteségeket pótolni, azt csak a leánybankok lehető legbőségesebb bevételeiből lehet fedezni. E cél elérésének elengedhetetlen eszköze az egyoldalú szerződésmódosítás. A bankok, mint láttuk, a katasztrofális gazdasági helyzet ellenére is növelték bevételeiket, ami nem lett volna lehetséges egyoldalú szerződésmódosítás nélkül. De a veszély fennáll, hogy a bővülő bevételek láttán a mégoly bankbarát Bajnai-Oszkó-kormány is enged a közvélemény nyomásának, és az egyoldalú szerződésmódosítás korlátozására, netán betiltására, vagy a Gyurcsány-kormányt követve különadó bevezetésére szánja el magát. Egyrészt tehát tagadni kell a súlyos helyzetet, másrészt biztosítani kell a helyzet orvoslásához szükséges forrást, ami nem lehetséges az egyoldalú szerződésmódosítás fenntartása nélkül. A második magyarázat pedig az, hogy nincs különösebb gond, de szükség van a borúlátásra a mértéktelen haszon és az azt lehetővé tevő egyoldalú szerződésmódosítás védelmére. Az elmúlt öt évben a magyarországi bankok tőkearányosan számítva mintegy 1000 milliárd forinttal többet vettek ki a családok és a vállalkozások zsebéből, mint az uniós bankszektor átlagosan, és közel kétszer akkora tőkemegtérülést biztosítottak tulajdonosaiknak, miközben elképesztő méretű adósságba verték a társadalmat és a nemzetgazdaságot. A honi vállalkozások vergődése, a családok kínlódása persze számos tényező keserű gyümölcse. De ezek között a bankok előkelő helyet foglalnak el. A bankok jövedelmezősége és tőkeellátottsága sürgős tisztázásra szorul, mert a tőkehiányon kívül nehéz magyarázatot találni a hitelezés befagyasztására. Ha a kormány a hiányzó tőke pótlását az egyoldalú szerződésmódosítás eszközével - tehát a lakosság és a vállalkozások további megsarcolásával - kívánja lehetővé tenni, akkor egyrészt igazságtalan lenne, mert a működéshez szükséges tőke biztosítása nem a lakosság, hanem a banktulajdonosok felelőssége, másrészt saját maga és költségvetése alatt vágná a fát, mert a mértéktelen jövedelemátcsoportosítás a bankok javára a gazdaság további zsugorodását okozza, amikor az ellenkezőjére lenne szükség.

(Népszabadság, 2009. szeptember 9., szerda, 13. oldal)

Majdnem kész a magatartáskódex

Közeledtek az álláspontok a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF), a Pénzügyminisztérium (PM) és a Magyar Bankszövetség vezetése között a legutóbbi, hétfői megbeszélésen a banki etikai magatartáskódexről. Információink szerint rövidesen lezárulhatnak az egyeztetések, létrejöhet a megállapodás, amelyet majd a kormány, illetve a miniszterelnök véglegesít. A kódex létrehozásáról a július 17-i pénzügyi csúcstalálkozón állapodtak meg a felek, s várhatóan egy hasonló esemény keretében teszik közzé annak elfogadott részleteit a közeljövőben. A kódex egyébként magatartási szabályokat kíván felállítani a lakossági hitelezéssel foglalkozó pénzügyi szolgáltatók - bankok, takarékszövetkezetek, pénzügyi vállalkozások, lízingscégek - számára. Az abban foglaltak betartását a felügyelet ellenőrizheti, számon kérheti, és be nem tartását szankcionálhatja majd.

(Népszava, 2009. szeptember 9., szerda, 5. oldal)

Segítség az utasoknak fogyasztóvédőktől

Segít a SkyEurope hoppon maradt hazai utasainak a magyar Európai Fogyasztói Központ - mondta Morvai György igazgató. A cég felszámolását ma jelentették be, a fogyasztóknak 45 napjuk van visszatérítési igényeik bejelentésére. A központ segít nekik a szlovák nyelvű űrlap kitöltésében, és a későbbiekben is tanácsot ad az ügyintézéshez. Figyelemmel kíséri a SkyEurope-pal kapcsolatos eseményeket, és azokról azonnal tájékoztatja a nyilvánosságot. VG

(Világ gazdaság, 2009. szeptember 10., csütörtök, 2. oldal)

Problémás internetes kereskedőcégek

A halmozódó fogyasztói panaszok nyomán az Európai Bizottság vizsgálatot végzett az elektronikai fogyasztási cikkek forgalmazó internetes cégek körében. A 369 portálra kiterjedő eljárás során a feltárt visszaélések többsége hat cikkcsoportot érintett: digitális kamerák, mobiltelefonok, személyes zenei lejátszók, DVD-lejátszók, számítógépek és játékkonzolok.

A legtöbb visszaélés a fogyasztói jogokról szóló tájékoztatás körében bukkant fel, ennek részeként elmulasztották annak közlését, hogy az átvételtől számítva a vevő 7 napon belül indoklás nélkül visszaküldheti a rendelt terméket. Hiányos volt emellett a tájékoztatás a garanciáról és a visszatérítés mikéntjéről. Gyakran előfordult, hogy a vevő nem kapott információt arról, hogyan érheti el az eladót, annak ellenére, hogy az érvényes EU-rendeletek szerint pontosan meg kell adni, hol van a szállító telephelye, mi a címe, telefonszáma, e-mail címe. Más esetekben nem volt egyértelmű, mi lesz a termék - csomagolás és szállítás utáni - végára, illetve hiányos volt az áru műszaki leírása.

A vizsgálatok eredményeiről tájékoztatták a tagországok fogyasztóvédelmi hatóságait, amelyek felszólítják a területükön bejegyzett cégeket a hiányosságok felszámolására, ellenkező esetben az érintett portálokat megbüntethetik vagy akár a bezárásukat is elrendelhetik. Rapid

(Világ gazdaság, 2009. szeptember 10., csütörtök, 5. oldal)

SkyEurope - elindult a visszaszámlálás

Tegnap hivatalosan is megkezdődött a SkyEurope felszámolása. Az Európai Fogyasztói Központhoz már több mint száz, a jegyár visszaigénylésével kapcsolatos kérés érkezett. A fapados légitársaság azonnali visszatérítést ígért a kártyával fizető fogyasztóknak, ám kérdéses, hogy az utazni vágyók viszontlátják-e a pénzüket. (szeptember 11. *Világ gazdaság* 3.o.)

Rekordbírság a Pfizernek

Minden idők legnagyobb összegű büntetését, 2,3 milliárd dolláros bírságot szabott ki az USA igazságügyi minisztériuma a világ legnagyobb gyógyszergyártó cégére, a Pfizerre. A többszörös visszaeső, hasonló ügyben már korábban háromszor elmarasztalt cég elleni eljárás még a Bush-kormány idején kezdődött, orvoslátogatók bejelentése alapján. Kiderült, hogy a cég illegális marketingmódszerekkel népszerűsítette 13 gyógyszert, s olyan betegségek kezelésére és olyan megemelt dózisban ajánlotta azokat az orvosoknak, amire nem volt engedélye a szövetségi gyógyszerhatóságtól. A gyártónak azt is felrótták, hogy megvesztegette a gyógyszereket felíró orvosokat, akiket luxusnyaralóhelyekre vitt, ajándékokat adott és ingyenes golfozást szervezett nekik. A Pfizer magyarországi leányvállalata közleményben szögezte le, hogy mindez már a múlté, még 2007-ben szigorú korrupcióellenes szabályozást vezetett be, és hozzátette: „Igyekszünk a legmesszemenőbb mértékben elkerülni az orvosok bármilyen megvesztegetésének a gyanúját is.” (szeptember 12. *HVG* 83.o.)